

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд на тема „Псевдосъбитието (медия събитието) като стратегически инструмент в политическия публичен рилейшънс”, разработен от Милен Николаев

Филипов

за присъждане на образователно-квалификационна степен ‘доктор’.

Научна специалност „Обществени комуникации и информационни науки” (Връзки с обществеността); шифър 3.5

Със заповед №РД38 – 79 от 03.02.2015 г. и по решение на Факултетния съвет на Факултета по журналистика и масова комуникация на СУ „Св. Климент Охридски” от 27.10.2015 г., протокол № 003, съм определена за член на научно жури с ангажимент да напиша отзив за дисертационния труд на Милен Николаев Филипов.

Представеният дисертационен труд в обем от 215 страници е структуриран по следния начин – четири основни глави, пет приложения и информация за използваната литература.

Темата е актуална с това, че днес е важно да се изследва многопосочната и активна комуникационна политика на политическите субекти по вертикала, хоризонтала и диагонала на структурата на социума; да се анализират модели за формиране на манипулативно и на манипулирано знание за решенията на политическите субекти, засягащи обществените интереси на гражданите; да се представят възможностите на проактивната комуникация за моделиране на определено поведение. Важно е и проучването на конфликтната зона политически субект – гражданско общество, в която чрез конструиране на паралелни реалности от страна на политическите субекти се цели имплантиране в съзнанието на гражданите на илюзорна реалност. В този смисъл чрез разработването на темата за псевдосъбитието като стратегически инструмент в политическия публичен рилейшънс докторантът М. Филипов го представя като симулакрум, който провокира у целевата аудитория емоционално действие, предизвикващо информационна вълна, като всичко това е манипулативно оформено като рационална реакция. Тези сложни явления М. Филипов разглежда в контекста на медиите и техните възможности да влияят и чрез влиянието да провокират действия в желана от политиците посока, с което се превръщат в техни марионетки и се

създава порочен за гражданите и обществото кръг. Особено ценно в дисертационния труд е, че са представени ефектите на псевдосъбитието през призмата на етиката и свързаната с нея социална перспектива.

Основната цел и подцелите на дисертацията са точно и ясно формулирани: псевдосъбитието да се разгледа като стратегически политически комуникационен инструмент с пропагандни измерения, които формират и насочват общественото мнение в желана от политици насока.

Задачите на изследването са представени стегнато, конкретно, без излишно многословие, но с необходими уточнения (например, че не се анализират събития, произведени от самите медийни организации). Коректно са посочени темпоралните и концептуалните ограничения, с което се рамкират очакванията. Важен детайл в тезата на дисертацията е, че псевдосъбитието се разглежда не само като ключова стратегия по време на предизборна кампания, но и като оръжие в мандатния период на правителството.

Методологията на изследването включва богат набор от възможности за събиране и анализ на данни. Контентанализът (медиен, количествен, качествен) е не просто заявен, а реално използван инструмент, с който М. Филипов постига дълбочина на изследване и убедителност на изводите. Анкетният метод като дескриптивен подход и анализът на случай позволяват конкретното мнение или дадена ситуация да се превърнат в илюстрация на типологично значими процеси и явления. Чрез критическия дискурсивен анализ докторантът прави връзка между конкретните медийни текстове, дискурсивните практики и големия социален контекст, който, от своя страна, влияе върху първите две.

В първа глава – „Събитието като социален феномен” – ерудирано и научно акуратно са представени същността и характеристиките на различните видове събития: планирани и непланирани, специални събития, събития за медиите и медия събития. Приносен момент е, че М. Филипов убедително и аналитично очертава разликата между тези събития и псевдосъбитието като ключова стратегия в политическия пиар, което функционира на границата между автентичността, пропагандата и манипулацията и следва периферния път на убеждаване чрез инверсия (маловажното е важно, важното е маловажно). Тук бих искала да попитам М. Филипов за разликата, която прави, между пропаганда и манипулация.

С характеристиките на псевдосъбитието се обогатява теорията на Бодрияр за симулакрума. Намерена е точната връзка между псевдосъбитие, имидж, управление на

имиджа чрез псевдосъбитие. Стратегическият потенциал на псевдосъбитието е свързан с креативността и търсенето на нестнадартност, чрез които се постига висока степен на внушаемост. Теоретичен принос са и посочените от М. Филипов характеристики на псевдосъбитието, както и диференцираното представяне на различните му видове.

Втората глава на дисертацията – „Политически пбблик рилейшънс – същност, характеристики, предпоставки за развитие, основни аспекти” – представя разглежданите явления в исторически и еволюционен план, като показва високата информираност на докторанта. Аналитично са представени разликите между пропаганда и политически пбблик рилейшънс, както и възможностите на пбблик рилейшънса да формира дневния ред на обществото чрез медиите и пак чрез тях да управлява информацията. Убедително е изведена връзката медия мениджмънт – псевдосъбитие.

В третата глава – „Масмедии и псевдосъбитие” – медиатизацията е характеризирана като процес, чиято логика е свързана с новите функции на медиите, които се превръщат в търговци на информация. Псевдосъбитието със своите характеристики драматичност, скандалност, изненада напълно задоволява пазарното търсене, затова се превръща във висша форма на информационно субсидирана новина. То е точката, в която се пресичат медийните и пиарските стремежи за колонизиране на съзнанието.

Последната част на третата глава е посветена на състоянието на медиите в България и анализът доказва тъжната констатация, че българските медии са своего рода пазители и дори домашни любимци на политическия и на икономическия елит у нас.

Четвърта глава (изглежда има техническа грешка при оформянето на текста, защото тази част е записана като пета глава) – „Резултати и случаи” – е най-творческата и аналитична част от дисертацията на М. Филипов. За нея в най-висока степен може да се каже, че се характеризира с оригиналност и има приносен характер. Като пресечна точка на теория и практика, анкетното проучване и разглежданите случаи доказват, че псевдосъбитието е неизследвана ниша в полето на политическия пбблик рилейшънс и на медийния мениджмънт.

За да сведе до минимум субективността при характеризиране и анализ на псевдосъбитието, М. Филипов провежда анкетно проучване за същността на този феномен. Анкетираните 80 специалисти са журналисти от регионални, национални медии и на свободна практика и специалисти по връзки с обществеността. Извадката може да се приеме за представителна, защото анкетираните лица са хора, свързани в

професионалната си практика с проблема и имат разбиране за изследвания феномен. Поставените три цели на анкетното проучване – да очертае същността, основните характеристики и практическите проекции на псевдосъбитието върху медиите и върху целевите аудитории – са постигнати с помощта на 20 въпроса, чиито отговори са статистически обработени, ясно и убедително са представени чрез графики. Изводите от това анкетно проучване обогатяват теорията със следните доказани твърдения: псевдосъбитието е реално съществуващо явление в българската политическа действителност; финансовата зависимост и политическият натиск върху медиите помагат на псевдосъбитието да пробие медийните филтри; псевдосъбитието спуска димна завеса и така поставя публиките в информационна безтегловност; то има кратък живот, затова не е подходящо за постигане на дългосрочни цели; близкият хоризонт на псевдосъбитието са медиите, а далечният е изграждане на позитивен имидж и подкопаване на образа на опонента. Значим е генералният извод, че „псевдосъбитието е явление на границата на реалността, манипулацията и пропагандата. То винаги има връзка с реалността, но същевременно провокира емоциите и въображението на целевите публики, като ги оставя сами да доизградят своята истина за ситуацията. Но тази истина гравитира около създадената от източника реалност.”

Илюстрация към изведените основни характеристики за същността на псевдосъбитието (медия събитието) (сензационност, скандалност, драматургия) и за неговите възможности (чрез създадения от медиите кумулативен ефект да вклинява в съзнанието на публиките определени послания) са анализирани три случая.

- Поредица от прерязвания на ленти при откриване на отделни участъци от автомагистрала „Тракия” (анализирани са 209 публикации)
- Специалните полицейски операции с кодови имена през 2009 – 2010 г. (разгледани са 45 имена на полицейски операции)
- Изказването на Ахмед Доган в навечерието на парламентарните избори през 2009 г.: „Аз съм инструментът във властта, който разпределя порциите на финансиране в държавата”

Прецизният контентанализ на медийни публикации, статистическите данни, декодирането на реалните политически цели чрез структурно-композиционни и семантични анализи на изказвания, заглавия и медийни текстове доказват как политическото говорене намира най-прекия път към съзнанието на аудиторията, като атакува емоциите. Псевдосъбитието има ефект, когато влезе в медийното пространство и чрез този акт се превърне в част от личните комуникации на публиките. Така самото

псевдосъбитие се превръща в амвон за политически проповеди, за заклеяване на тези преди нас и лично себеизтъкване.

Открояващите се акценти в изводите са, че: псевдосъбитието търси емоционална провокация на рационалното поведение, за да може чрез въображението да активизира публиките; псевдосъбитието е винаги медийно опосредствано, но хоризонтът му е много по-широк – негова цел са общественото мнение и имиджовите проекции; ефектът от псевдосъбитието се постига чрез поднасяне на маловажна информация по сензационен и драматичен начин, затова творчеството и креативността са от решаващо значение.

Преценявам като положителен фактът, че дисертацията на М. Филипов има отворен финал, т.е завършва с въпроси, чиито отговори предстои да се търсят и доизясняват. Така е, защото разглежданото явление – псевдосъбитието (медия събитието) като стратегически инструмент в политическия публичен релейшънс – е сложно и динамично променящо се. Този отворен финал показва и още нещо – докторантът М. Филипов осъзнава и приема като своя съкровена истина обстоятелството, че не рецитирането на отговори, а задаването на въпроси движи и теорията, и практиката, че със задаването на точни въпроси можем да оптимизираме живота и да се справим с предизвикателствата му. В тази връзка е и моят въпрос към М. Филипов: има ли наблюдавани опити (под каквато и да е форма) за противодействие на неетични, грубо манипулативни псевдосъбития и какви са гражданските реакции?

Текстът на дисертацията се отличава с висока езикова култура, стилова адекватност и терминологична детерминираност, а научната ерудиция на дисертанта е съответна на неговата етичност и акуратност при боравене с литературните източници.

Като използвана литература М. Филипов посочва 134 литературни източника – 62 на български език и 69 на английски, което е индикация за висока ерудираност. От литературните източници на български език само пет са издадени преди 2000 година (сред тях са книги на У. Липман и Дж. Гълбрайт, които са се превърнали в класика).

Заключение

Дисертационният труд на тема „Псевдосъбитието (медия събитието) като стратегически инструмент в политическия публичен релейшънс“, разработен от Милен Филипов е зряло, компетентно, сериозно научно изследване по актуална и значима за българското общество проблематика. Това е основанието ми да предложа на уважаемото научно жури да присъди **образователна и научна степен „доктор“** по

научната специалност „Обществени комуникации и информационни науки“ (Връзки с обществеността) шифър 3.5. на Милен Николаев Филипов, докторант на СУ „Св. Кл. Охридски“, Факултет по журналистика и масова комуникация.

30.03.2015 г.

Автор на становището:

доц. д-р Мариана Лазарова